

Khôi An sang M đ u năm 1984 .

H n nay cô là c dân cu B c California.

Ngh nghi p: k s đ n t t i Intel Cooperation.

Th m thoát mà mùa Thu i v .

Không khí se se nh c a nh ng ngày đ u thu đi đôi m t cách lý t ng v i v đ ng duyên dáng và h ng th m n ng đ m c a m t tách café nóng.

Vì th ti m café Starbuck g n nhà tôi càng thêm m i g i và m cúng.

Tôi yêu nh ng bu i sáng r nh r i hi m hoi, ng i trong ti m nh n nha thu ng th c café và ng m ng i qua i .

Ngày đ i di n ti m là m t tr ng đ i h c, vì th ti m luôn đông khách sinh viên.

Tu i tr lúc nào cũng xinh đ p, đ y tin yêu và s c s ng.

Nhìn h , tôi nh th y i hình nh c a ch em tôi g n hai m i lăm năm v tr c.

Ngày đó, tôi và cô em k m i đ n M .

V à qua nh ng ngày đoi kh i Vi t Nam, và v à thoát kh i tay c p bi n Thái Lan trong đ ng t k tóc, trong m t chúng tôi xã h i bình an, đ y đ i Hoa K qu là ch n th n tiên.

Vì th , dù ph i đ i phó v i nhi u thay đ i trên mi n đ t m i và m t chu ng trình h c khá gay go chúng tôi th y v n còn .

đ s c l c đ làm vi c ki m thêm ti n g i v Vi t Nam giúp gia đình còn k t i.

Tu i tr sôi n i v i nh ng "m ng v i tay cao h n tr i" (*), cho nên gi nhìn i quăng th i gian đó qu là có l m chuy n đ khóc đ cu i .

Ngày đó, chúng tôi h c tr ng đ i h c c ng đ ng (community college).

Th i đó máy vi tính cá nhân còn ch a có, nói gì t i Internet.

Đ giúp sinh viên tìm vi c, nhà tr ng có m t t m b ng v i ch "JOBS" th t to dán bên trên.

Các n i có vi c làm ch c n liên l c v i tru ng, h s đ u c dành cho m t góc nh đ ghim m u qu ng cáo "C n ng i" trên t m b ng.

Đám sinh viên Vi t Nam chúng tôi g i đó là "b ng Jobs".

Ngoài gi h c tôi và em gái đ u làm vi c trong Math Lab, n i sinh viên có th ghé qua đ tìm câu tr i cho m t bài toán h c buá hay nh gi ng l i m t vài lý thuy t ch a hi u rõ.

Vi c làm trong Math Lab t ong đ i nh nhàng nh ng ch đ c vài gi m i tu n vì ngân qu Work Study (v a làm v a h c) có h n mà l i ph i chia đ u cho đám sinh viên nghèo.

Vì v y ch em tôi đi thăm "b ng Jobs" r t th ng xuyên.

Trong m t chúng tôi "b ng Jobs" cũng bu n vui theo mùa.

Vào cu i Xuân và đ u Thu công vi c thu ng lác đác, b ng v ng v , qu nh hiu.

Khi Hè sang hay Đông t i, b ng t ng b ng sinh khí v i hàng lo t công vi c ng n h n, mùa

Đông nhi u nh t là vi c tính ti n và s p x p hàng hoá trong các thu ng xá, còn mùa Hè thì ph n l n là công vi c trong các khu gi i trí.

Hè đ u tiên ch em tôi cũng theo b n bè xin vi c làm trong khu gi i trí Great America.

Nh ng vì còn chân t chân ráo, chúng tôi n p đ n h i tr .

Hôm đi ph ng v n, h u h t m i vi c đã có ng i nh n, ch còn nh ng vi c n ng.

Ng i qu n lý phòng tìm ng i, m t thanh niên M cao l n và nhanh nh n, nhìn chúng tôi b ng đôi m t do d .

R i nh không n t chôi v m t tràn tr hy v ng c a hai ch em tôi, anh ta đ n chúng tôi đ n ch có vi c làm còn sót l i.

Tr i! đ n n i tôi m i hi u đ u c nguyên do s ng p ng ng cu anh ta.

Công vi c là gi xe cáp cho hành khách lên xu ng.

Ai đã t ng đi ch i Great America ch c đã bi t lo i xe này.

Xe có hình dáng gi ng nh m t cái gi kh ng l , ch á đ c 6 ng i khách và di chuy n trên s i dây cáp b t ngang khuôn viên cu c khu gi i trí.

Hành khách đi b m i chân c vi c lên xe cáp, đi l ng l ng trên cao, nhìn xu ng phong c nh vui nh n bên d i, th t là thích thú.

Nh ng thích thú là nói v ph n hành khách, còn phía nhân viên thì

ch ng vui tí nào.

Khi xe v à ng ng, m t nhân viên ph i gi xe l i, không cho xe đ ng m nh vào thanh c n và ng ng lúc l c đ hành khách lên xu ng d dàng và nhanh chóng, nhu ng ch cho t p khác đang ch đ i.

Mùa hè công viên th òng đông nên chuy n xe nào cũng ch á đ 6 ngu i.

Tuy mi ng gi i thích công vi c, ánh m t cu anh qu n lý v n không đ u đ c v nghi ng kh năng cu ch em tôi.

Cũng ch ng trách đ u c anh ta, b t c ai nhìn vóc dáng m nh mai cu chúng tôi bên c nh chi c xe tròn vo, n ng ch ch ch đ u có cùng ý nghĩ.

Tôi l ng tai nghe, mi ng "OK" lia li nh ng trong lòng suy nghĩ lung l m.

Công vi c n ng quá, t ch i thì đ , nh ng không l m i xin vi c làm l n đ u tiên mà ch u thua d dàng v y? Ph n này tôi ph i áp đ ng câu "kh e dùng s c, y u dùng m u", ph i bi t ch n lúc ra tay.

Gi xe l i s m quá s m t nhi u s c, mà níu tr quá thì xe đâm s m vào thanh c n.

Khi t i phiên tôi th , tôi đã nh m đ u c khi xe ch y ngang l n s n nào là "th ì c hành đ ng".

Ngay lúc đó, tôi ch p l y thành xe, dùng h t s c n ng b n m oi ký lô cu toàn thân đu vào chi c xe ng c chi u nó đang di chuy n.

Tr óc ánh m t ng c nhiên c a anh qu n lý và c em gái tôi, chi c xe ng ng l i khá êm ái!

Ch c anh qu n lý t ng tôi có v ! Th là tôi đ c nh n làm trong khi em gái tôi ph i đi v .

Nh ng đúng là "ph c ho khôn lu ng", hè năm đó trong khi tôi v t l n v i m y chi c xe cáp, em tôi tìm đ c vi c làm m t ti m bán bánh ng t.

Đ n đây ph i m ngo c nói thêm m t chút v cô em gái đ m đang cu tôi.

Trong su t 2 ngày lênh đênh trên tàu v t bi n, em tôi n m vui vì b say sóng quá n ng.

Vì th lúc nào tôi cũng có ý nghĩ mình v a l n tu i h n v a m nh kh e h n, ph i lo b o b c cho em.

Nh ng t khi sang Hoa K em tôi v t lên nh đi u cng gió, h c cũng gi i mà làm vi c thì nhanh nh n, tháo vát, c ng thêm tính tình hi n l ng và t n tâm ít ai b ng.

Ti m bánh n i em làm ai cũng tr m tr khen em làm vi c b ng hai ngu ì, và sau m t th i gian ng n em đã tr thành cánh tay ph i cu cô ch ti m!V ph n tôi, nhi u hôm làm ca tr , ra v khi công viên đã đóng c , c ng i b i ho i, nhìn bóng mình xiêu v o, cô đ n trong bãi đ u xe v ng tênh, đôi khi tôi cũng thoáng bu n cho s mình v t v .

Cũng may, sau h n m t tháng, tôi tìm đ c vi c khu khác trong Great America.

Ch ng bi t k ni m v i xe cáp có giúp đôi tay tôi thêm "r n ch c" hay không, nh ng ch c ch n nó đã cho tôi bài h c đ u tiên trong đ i đi làm trên n c M : khi đi tìm vi c đ ng nên t ái hã mà nên c g ng tìm vi c h p v i kh năng đ có th làm đ u c lâu dài.

Nh ng bài h c đ u tiên có l v n ch a đ nên con đ ng s nghi p c a tôi v n còn nhi u l n đ n

Sau mùa hè làm vi c "gi xe", tôi quy t đ nh ch tìm vi c nào h p v i s tr ng cu mình.

Lúc đó là đ u th p niên 80, phong trào phim b H ng Kông đang tr thành m t sinh ho t ng b ng trong c ng đ ng Vi t Nam h i ngo i.

Các hãng chuy n âm làm vi c ráo ri t vì khách hàng trông ch phim t ng ngày.

Th là trên báo Tri u Thành hi n ra nh ng m u qu ng cáo c n các gi ng nam, n chuy n âm phim b .

Nh i có t i m y ng i b n tr ng t ng b o tôi có gi ng nói "d nghe", lòng tôi i nhen nhúm m t hy v ng m i.

Làm công vi c chuy n âm cũng vui mà i nh nhàng chân tay, có lý quá! Đó là ch a k c h i tham gia trong nh ng phim mà tôi cũng r t thích nh ng không có thì gi xem.

Bi t đâu tôi may m n đ c nói cho nh ng vai n yêu ki u nh Cô Long (Ti u Long N) trong Th n Điêu Đ i Hi p hay qu n chúa Tri u Minh trong Cô Gái Đ Long.

Bi t đâu&Th là m t ngày cu i tu n đ p tr i, tôi u ng mô t ly n c chanh th m gi ng r i đi xin vi c.

Sau khi l t qua lá đ n tôi đã đ n c n th n, ch tr ng nhóm chuy n âm đ a tôi m t t gi y b o đ c th .

Hít vào m t h i dài, tôi l y gi ng tr m b ng đ c nh ng l i đ i thoai v i t t c kh năng di n t c a gi ng nói t ng đ c khen là "g i nh Hà thành cu nh ng ngày x a thanh l ch".

Đ c xong, tôi li c m t đo lu ng ph n ng cu ch và th y nét m t ch không có v gì h ng kh i cu ng òi m i khám phá m t "m m non đ y tri n v ng".

Ch nói "Gi ng em ăn microphone, em đ c rõ ràng, nh ng vì em nói gi ng B c nên ch h p vai nào nói thi t ít thôi".

H i th t v ng nh ng tôi v n c v t vát "Thí d nh vai gì h ch ?" "Thì nh vai tì n nay ng i bán hàng.

" Th là tôi đành đi v .

Đã s m vai t n mà còn ph i ngòi ch th t lâu đ đ c nói m t câu (và dĩ nhiên ti n thù lao thì t l thu n v i nh ng l i nói hi m hoi này), tôi xin thua! Trên đ ng v , tuy không vui nh ng tôi c t m t m c i cho cái ng c cu chính mình.

Dù không xem phim nhi u nh ng đáng l tôi ph i nh n th y là gi ng chuy n âm chính trong phim b luôn là gi ng Nam.

Tôi sinh ra à Sài gòn, gi ng B c là g c nh ng gi ng Nam cũng nói hoài v i b n bè, v y mà lúc đi xin vi c l i không đ ý.

Đ t an i, tôi đã rút ra bài h c th hai: tr c khi đi ph ng v n xin vi c, nên nghiên c u v vi c đó càng nhi u càng t t.

Nh th mình s chu n b đúng ch và tăng c h i thành công.

Trong m t th i gian dài sau đó tôi đành yên ph n v i công vi c làm trong Math Lab và kèm thêm Toán cho các b n sinh viên trong tr ng.

Có l tôi có khi u d y h c, vì qua vi c làm này tôi đã có nhi u b n m i.

M t anh b n ngu i Afganistan g i tôi là "cô giáo nh " ("little teacher").

M t cô b n ngu i Phi đ c đi m cao trong bài thi cu i năm đã m i tôi m t b a ăn à nhà hàng Nh t.

Đó là l n đ u tiên tôi đ u c ăn trong m t nhà hàng sang tr ng có đ u b p v à n u v à bi u di n t i bàn.

Tuy v y, tôi v n mong có m t vi c làm nhi u gi h n và tr cao h n m c l ng t i thi u cu ch ng trình Work Study.

M t hôm, tôi th y trên b ng Jobs có m t qu ng cáo t m t đ i lý xe h i: c n m t cô th ký thông th o ti ng Anh và ti ng Vi t.

Th t là ch a có công vi c nào thích h p h n! Tôi l p t c đi xin vi c và đ u c nh n.

Nhi m v cu tôi là giúp cho khách hàng Vi t Nam đi n các m u đ n c n thi t trong vi c mua xe, s p x p và l u tr các h s theo m u t tên cu khách hàng.

Boss c a tôi l m t ng i đàn ông Vi t Nam tr c h n b n m i tu i, ăn nói nhanh nh n, vóc dáng l ch s trong nh ng b vest may khéo.

Ngày đi làm đ u tiên tôi đi n b qu n áo thanh nhã nh t (ch là ông boss b o ph i ăn m c ch nh t đ ti p xúc v i khách hàng) và đ n s m.

Đi d c theo hành lang c a đ i lý xe h i b ng nh ng b c chân nh nhàng nh có cánh, tôi th y c c m đ u c có m t vi c làm văn phòng cu tôi đã trong t m tay v i.

Ch vài ngày sau tôi đã quen vi c ngay.

Có vài m u đ n tôi đ u rành r và h u h t khách hàng tôi g p đ u l ch s .

Khi khách hàng thu ng lu ng v i ông boss ngoài bãi xe, tôi ng p ghé theo dõi và mong cho hai bên thu n mua v à bán đ ông boss tôi làm ăn kh m khá và tôi có vi c lâu dài.

Ch có m t đ i u làm cho ni m vui cu tôi không tr n v n là công vi c này h i nhàn.

Tôi làm hai bu i chi u trong tu n cùng v i ngày th B y.

Hồi học tập những ngày trong tuần đầu tháng khách, mà tôi lại quen làm việc liên tay từ những năm tháng trước rồi. Vì Tết Nam.

Thầy là cái văn phòng học của tôi và ông boss người chung đồng nghiệp của tôi đã sắp xếp lâu lâu.

Sau đó tôi đã đi đến các quy định quy định cáo xe trong khi chờ khách rồi.

Có một anh bạn Việt Nam ở trường nghe tôi kể về chuyện làm việc về đã đem cả nhà đi xem xe.

Tôi nghĩ, nhìn nét mặt há học của anh khi đến cả một phái đoàn gia đình và ba bạn anh em đi vào, tôi hiểu là anh đã một chút công thuyết phục rồi.

Thầy đầu tiên 80, chuyên nghiệp Việt đi mua xe mới ở hãng bán xe còn hiếm lắm, nói gì với gia đình bạn tôi về à mới sang Mỹ.

Vậy mà cả gia đình anh đã ghé thăm đồng nghiệp cho tôi; tình bạn, tình người đồng nghiệp đó đã thành một kỷ niệm mà tôi nhớ mãi.

Công việc nhận làm tôi bản khoản mới dù boss tôi không có gì phí phạm về những lúc tôi rảnh rỗi.

Những vài tuần sau đó ông boss gọi đi đến thăm và báo tôi đồng nghiệp vì ông không cần người nữa.

Tôi chào ông, trong lòng hơi buồn những cũng thấy nhẹ nhàng vì thấy sự tôi thấy ông cũng không cần người giúp cho lắm, tôi cũng không muốn ông phải thất nghiệp cho tôi.

Chia tay với việc làm ở hãng bán xe không bao lâu thì tôi cũng rời thành phố Milpitas đã trở thành quen thuộc để chuyển lên trường mới ở một thành phố khác.

Tôi một "trường làng" nay vào học tập ở học cao nhất của tiểu bang California, chuyện tôi không dám làm thêm nữa mà phải đi đến sự học để đi tìm.

Đi tìm ra trường là thời điểm chính khi các hãng tuyển người, chúng tôi biết thế nên cố gắng hết mình.

Hai năm học đi qua khá tốt đẹp và chúng tôi lại học tập cho những buổi lễ và những dịp dành cho sinh viên sắp tốt nghiệp.

Học tập ở Hoa Kỳ thật tuyệt vời, ngoài việc rèn luyện kỹ năng, các trường còn sắp xếp cho các hãng đến tìm kiếm người tuyển dụng.

Thầy là bên cạnh những buổi lễ và những giờ phút và những giờ phút mà trong thời gian, chúng tôi còn ghi tên xin giấy nhập học.

Vì có nhu cầu ghi tên nên những buổi lễ và những dịp kéo dài tới một tuần, ngày nào cái hành lang nhà trường tìm việc cũng tập hợp sinh viên ra vào học tập và chờ đợi lúc được gọi vào gặp để đi đến các hãng đang làm việc trong dãy phòng học.

Không khí tuy hơi căng thẳng nhưng sôi nổi và vui.

Người chờ đợi phiên mình, đôi khi tôi cũng nghe những cảm xúc người ngang trong lòng và tôi luôn cảm thấy một niềm quý mến và biết ơn với người Mỹ.

Xổ số này đã giáng tay đón chào em tôi, đã rạo lòng nâng đỡ cho chúng tôi cả hai và vui lên, từ hai cô bé "thuyền nhân" cả bao giờ nhìn thấy cái máy vi tính cho tôi ngày hôm nay đang cùng ngang vai thi đấu khả năng với mọi sinh viên khác.

Ph ng v n t i tr ng ch là vòng lo i, sau đó đ i di n m i h ng l ra m t s ng òi ng ý đ m i t i h ng tham đ cu c tuy n l a chính.

L n đó hai ch em tôi đ u c m i t i ph ng v n m y h ng khá l n cu vùng thung lũng đ i n t . Chúng tôi tuy vui nh ng cũng lo âu, h i h p ch ng khác nào các sĩ t ngày x a s p v kinh đô ng th i.

Ngoài vi c ôn bài ch em tôi còn nh c nhau nh ng ki n th c nho nh thu nh t đ c t ngày còn ch u ch c trên đ o ch ph ng v n sang M , th i đ nh khi nói chuy n và c lúc l ng nghe ta nên nhìn th ng vào ng i đ i di n đ ch ng t s kính tr ng và quan tâm t i đ i u h nói .

Tôi đ c m t ng i ch h t t b ng cho m t b váy và áo vest màu đen đ m c đ i ph ng v n. B áo l ch s , l ra là khá đ p n u đi cùng v i áo s mi màu h ng ph n hay kem s a.

Nh ng cô bé nhà quê - tôi - l i "di n" chi c áo s mi tr ng vi n đen m n cu d i tôi.

Gi nh l i ngày y tôi còn ph i b t cu i, ch c trông tôi ch ng khác gì m t nhân viên nhà qu n! Bu i ph ng v n đ u tiên là Cypress Semiconductor.

Anh chàng ra đón tôi, cũng là k s chính trong bu i phóng v n, là m t thanh niên M đ p trai, tóc vàng, m t xanh, cao ráo, l ch l m trong chi c áo s mi h ng nh t và qu n xám tro.

Anh r t l ch s nh ng có l ch a quen ti p xúc v i các cô gái Á Đông nh bé nên khi đi qua kho ng sân r ng, anh v n s i bu c làm tôi ph i h p t p đi theo mu n h t h i trên đôi gi y cao gót.

H ng Cypress chuyên làm v b nh (memory) và th i gian đó k ngh v memory cu M m i ch m h i ph c sau m t tr n thua choáng váng vì không c nh tranh k p v í các h ng Nh t. Có l vì th h ng Cypress làm vi c r t ch m và tuy n nhân viên r t k .

K s m i ra tru ng nh tôi là m t v trí t ng đ i th p mà có t i năm nhân viên cao c p cùng nhau tuy n ch n.

Cũng may th i đó tôi còn tr , h ng hái và lạnh l .

Nh ng năm tháng mi t mài trong phòng th c t p, trong gi ng đ ng, và th vi n qu đã giúp tôi qua đ c bu i tuy n l khá gay go.

Đ i u làm tôi nh nh t là tôi đ c m i tr l i l n th hai đ g p ông t ng giám đ c - Chief Executive Officer (g i t t là CEO) - cu h ng.

Ông n i ti ng trong k ngh đ i n t th i đó, xu t thân là m t k s gi i r i tr thành m t t ng giám đ c làm vi c r t c n m n và hi u qu .

Chuy n ông ta s p x p thì gi đ tìm hi u t ng ng i tru c khi tuy n h vào đ i ng h ng ông đã làm tôi r t th n ph c cách làm vi c cu h ng và hi u đ c vì sao Cypress thành công l n sau này.

Cu c ph ng v n National Semiconductor tôi không nh ' rõ l m, ch c có l vì nó n m gi a cho nên không l u l i nhi u n t ng.

Intel là h ng tôi g p cu i cùng.

Th ì đó Intel đang đ y tri n v ng t i đ p nh phát minh ra b óc c nh (microprocessor) cho máy vi tính cá nhân.

Nh ng Intel cũng n i ti ng là " ông ch " nghiêm kh c và khó tính.

Th t là "danh b t h truy n", cu c ph ng v n kéo dài sáu ti ng đ ng h , tôi ng i trong m t phòng h p và l n lu t sáu ng i đ n nói chuy n.

S s p x p này làm tôi nh đ n nh ng tr n đánh liên hoàn mà truy n ki m hi p g i là "xa luân chi n", và tôi không kh i m m c i.

Bu i ph ng v n khá gay go, có nh ng câu tôi không th tr l i ngay mà ph i "b nh " câu h i đ gi i quy t t ng bu c m t.

Nh th tôi v à có thêm gi suy nghĩ v à cho th y kh năng phân tích v n đ cu mình ngay

cô trong trường học không có câu trả lời hoàn hảo.

Giữa trưa tôi đi cùng hai người bạn quản nhân viên (managers).

Họ rất vui vẻ nhưng tôi vẫn phải cố gắng trả lời câu trao đổi về công việc là chuyên viên kỹ thuật cũng có thể là để tìm hiểu thêm về tính tình của công nhân viên.

Hai tuần sau đó tôi đã nhận được thông tin về công tác của cả ba hãng.

Có lẽ vì có "duyên nợ" và cũng vì thích học hỏi thêm về kỹ thuật mới, tôi đã chọn Intel dù lương bổng của họ thấp hơn hai hãng kia tí xíu.

Em tôi cũng nhận được mời làm máy vi tính của hãng Intel.

Thật là chuyện em tôi rất khẩn gót quay về thành phố cũ.

Về quê tôi chia sẻ, trong lòng chúng tôi lâng lâng vui.

Và nhớ thời đó, hơn bốn năm sau ngày ngưng ngóc, dò dẫm tìm kiếm xu hướng máy bay phi trường San Francisco, chúng tôi đã trở lại để cùng chung sức vun đắp "thung lũng điện tử", miền đất đã bao dung chào đón và cứu mang chúng em tôi.

Ngày tháng trôi đi, chúng bao lâu nữa con tôi cũng đến tuổi vào đời học.

Cũng như những bậc cha mẹ nên việc chúng tôi đã dành dụm chút tài sản, cho nên các con tôi chắc không phải vì vấn đề học vấn mà làm như tôi ngày xưa.

Tuy vậy cho các con nhưng tôi không bao giờ thấy buồn vì việc học tháng ngày đầu tiên của mình trên đất Mỹ.

Ngày đó đây hai chúng em tôi chắc có một vài đồ la phòng thân trong đáy túi xách cùng với những câu chuyện hàn vi của Bà Mẹ tôi về chuyện lo lắng và học tập trong thời chiến tranh Việt Pháp.

Nhưng câu chuyện đó đã cho chúng tôi gợi nhớ về công nghiệp, niềm tin hào và nguỵ an lạc trong những lúc khó khăn.

Tôi hy vọng rằng câu chuyện về những vất vả của tôi, một người trong thời kỳ chuyển đổi sang Mỹ, cũng sẽ giúp khuyến khích các con cháu tôi để chúng nhận thức rằng chúng vô cùng may mắn được sinh ra và lớn lên trên một đất nước thanh bình và dân chủ.

Tôi thiết tha mong một ngày nào đó các con tôi sẽ chung sức với thế hệ cha anh để trao lại cho những người kế tiếp may mắn món quà của hạnh phúc, món quà vô giá mà đất nước Mỹ đã trao cho chúng em tôi.

(*), Trích những phần Nội Lòng Người Đi - Những sĩ Anh Bụng